

KIEGÉSZÍTŐ ÚTMUTATÓ

az Oktatási Hivatal által kidolgozott
Útmutató a pedagógusok minősítési rendszeréhez
felhasználói dokumentáció értelmezéséhez

Napközi

Második kiegészítés

Oktatási Hivatal

Kiegészítés az Oktatási Hivatal által kidolgozott Útmutató a pedagógusok minősítési rendszeréhez felhasználói dokumentáció értelmezéséhez

Napközi

Szerzők:

Dobrovitzky Katalin, Vágásiné Vajda Rózsa, Fehérvári Zoltánné Sövegházi Márta

A szakmai munka koordinátora:

Móri Árpádné

Nyelvi lektor:

Boda Annamária

A kiadvány az Oktatási Hivatal által a TÁMOP-3.1.5/12-2012-0001 „Pedagógusképzés támogatása” című kiemelt uniós projekt keretében készült. A szakmai tartalom kialakításához hozzájárultak: Kerekes Balázs projektigazgató, Tóth Mária szakmai vezető, Bessenyeiné Tóth Tünde szakmai szakértő. A kiadvány elektronikus formában a www.oktatas.hu weboldalon kerül közzétételre.

Tartalomjegyzék

Tartalomjegyzék.....	3
A) Bevezető.....	4
B) Csoportprofil szempontsor.....	5
C) Csoportprofil.....	6
D) Tematikus terv	9
E) Óraterv/Foglalkozásterv - Tanulásirányítás.....	14
F) Reflexió – Tanulásirányítás - egy szempontú.....	20
G) Reflexió – Tanulásirányítás	21
H) Óraterv/Foglalkozásterv – Tanulásmódszertan	23
I) Óra/Foglalkozásterv – Szabadidős foglalkozás	27
J) Reflexió – Fejlesztő foglalkozás.....	31

A) Bevezető

A napközi kiegészítő útmutatójának célja az alapfokú oktatásban tanító gyakorló pedagógusok, az intézményvezetők, a minősítési szakértők tájékoztatása az általános útmutatóban foglaltaktól eltérő speciális sajátosságokról, valamint a területen dolgozók segítése a portfólió elkészítésében.

A kiegészítő útmutatóban foglalt elméleti (elemzések, értelmezések és magyarázatok) és gyakorlati (sablonok, minták, szempontrendszerek, példák) leírások támogatni kívánják a napközis foglalkozást vezető pedagógusokat és a pedagógusminősítési szakértőket a minősítővizsgára és a minősítési eljárásra való felkészülésben. A napközi kiegészítő útmutatójában a portfólió készítői segítséget kapnak az általános útmutató napközi területére jellemző, speciális értelmezéséhez.

Az útmutató olyan sablonokat és mintákat tartalmaz, amely a gyakorlati tapasztalatokból indul ki, és figyelembe veszi a napközis foglalkozás sajátosságait és szükségleteit. A szabadon választott dokumentumok listája példákat és ajánlásokat tartalmaz, amelynek elsődleges célja a gondolatébresztő, ötletadó segítségnyújtás. A példaként felsorolt dokumentumok egyrészt az általános útmutató által javasolt szabadon választott dokumentumok területspecifikus értelmezése és adaptálása, másrészt olyan fontosnak ítélt lehetőségek, amelyek a területre jellemzők, a tanulásirányításhoz, szabadidős foglalkozáshoz, a tanulás tanításához szorosan kapcsolódnak, attól elválaszthatatlanok.

A napközis nevelést nem tekintjük külön szaknak, mivel az ezen a területen dolgozó tanítók, tanárok képzése, végzettsége megegyezik az alapfokú nevelés-oktatásban tanító pedagógusokéval, valamint szaktantárgyakat is tanítanak, egész napos iskolai rendszerben dolgoznak. A Köznevelési törvény nem ismer napközis munkakört, de az egész napos nevelés általánossá tételével még hangsúlyosabbá váltak e terület feladatai. Az egész napos iskola az általános iskola mind alsó, mind felső tagozatán megvalósulhat. Az iskolában a nappali rendszerű iskolai oktatás része a napközis és tanulószobai foglalkozás, ezért készült a szakspecifikus dokumentumgyűjtemény.

A kompetenciák elemzése és értelmezése az általános pedagógiai gyakorlat mellett a tanulásirányítás, szabadidős foglalkozás speciális szakmai sajátosságait írja le. Az indikátorok az általános pedagógiai és a napközi szakmai követelményeit a gyakorlat szintjén fogalmazzák meg. Az egyes indikátorok az átfogó kompetenciákat elemekre bontják, értelmezik és példákat adnak gyakorlati megvalósulásukra mind a portfólió dokumentumaiban, mind az óralátogatások tapasztalataiban.

A kiegészítő útmutató csak a napközi területére speciálisan jellemző sajátosságokat és értelmezéseket tartalmazza. Így a portfólió elkészítésekor és a pedagógus minősítéskor az általános és kiegészítő útmutatót egyszerre javasolt használni. Az útmutató a kötelező elemeken kívül javaslatokat tartalmaz, amely segítséget nyújt, ötletet ad. Ügyelni kell azonban arra, hogy a portfólió tükrözze a portfóliókészítő személyiségét, és a szakmai munka egészét bemutassa. Ezért az Útmutató ajánlásait érdemes adaptálni, és szükség szerint kiegészíteni a szakmai munkát bemutató új, az útmutatóban példaként nem szereplő dokumentumokkal. A köznevelési rendszer különböző területein, illetve más szakterületen dolgozó pedagógusok az Útmutató kiegészítéseit saját döntésük alapján segítségként felhasználhatják, meríthetnek más tantárgyak kiegészítő útmutatójából.

B) Csoportprofil szempontsor

1. A csoport személyi jellemzői, összetétele

- A napközis csoport összetétele (pl. egy osztály vagy több osztály)
- Csoportlétszám, fiú/lány arány,
- A jellemző szociokulturális környezet, családi háttér
- A különös odafigyelést, egyéni bánásmódot igénylő tanulók csoportja (nagy családosok, hátrányos helyzetűek, beilleszkedési nehézséggel küzdő, magatartási zavaros, SNI gyerekek, tehetséggondozás, egészségügyi problémával együtt élő gyerekek)

2. A csoport tanulási szokásainak, a tanuláshoz való viszonyának jellemzői

- A tanulók motiváltsága, feladattudata, feladattartása, munkatempója a tanulásirányítás során
- A tanulási környezet (pl. tanterem, ülésrend) jellemzőinek bemutatása
- Az életkori sajátosságoknak megfelelően elvárható tanulási szokásrend, stratégiák, technikák megléte az évfolyami haladásnak megfelelő szinten a csoportban (pl. padrend kialakítása és megtartása, a lecke füzet használata, tantárgyak közötti sorrendtervezés, tantárgyon belüli sorrendtervezés, időterv készítése, szóbeli-írásbeli sorrend tartása, önellenőrzés képessége)
- A tanulás során mutatott együttműködés érettsége (pl. pármunka, csoportmunka esetén)
- Az igényes, minőségi munkavégzésre való törekvés az önálló tanulás során
- Az önellenőrzés képességének fejlettségi szintje

3. A csoport szabadidős tevékenységekhez való viszonya

- - Az iskolán belüli (pl. kötetlen játékhelyzetek, kézműves tevékenységek, könyv- és filmklub stb.) és iskolán kívüli (pl. kirándulás, múzeumlátogatás, színházlátogatás, egyéb) szabadidős tevékenységeknél mutatott aktivitás, motiváltság, érdeklődés
- - A csoport tagjainak viszonya a mozgásos játékokhoz, a társas játékhelyzetekhez, az intellektuális játékokhoz, a kézműves tevékenységekhez (motiváltság, aktivitás, szabálykövetés, a társas együttműködés, elfogadás, egymás segítése, kiscsoportok alakulása, szerveződése egyes játékhelyzetben, tehetséggondozás).

4. Egyéb csoportjellemzők

- A csoport szociális kompetenciáinak jellemzői (pl. együttműködés, neveltség, kommunikáció, étkezés)

5. Következtetések, célok, feladatok

6. Különórákra, szakkörökre járó tanulók jegyzéke

C) Csoportprofil

1. A csoport személyi összetétele, jellemzői

A második osztályos tanulókkal két éve dolgozom együtt napközis tanítóként.

Az osztály teljes egésze alkotja a napközis csoportot, így a csoport létszáma 24 tanuló. A nemek arány fele-fele arányban oszlik meg, 12 fiú és 12 lány az osztályunk tagja. Többségében biztos, felelős szülői háttérrel bíró gyerekek közössége. Egy kislány mindkét szülője tekintetében, míg két kisfiú apai ágon idegen nyelvi háttérrel rendelkezik. Náluk a magyar nyelv és irodalom tantárgy területén elmaradásról, nyelvi hátrányokról beszélhetünk, ami esetenként a többi tantárgyra is kihat.

A csoport megismerése nem jelentett nehézséget. Napközis pedagógusként napi kapcsolatban vagyok a szülők többségével, találkozom velük, amikor délután viszik haza gyermeküket, így a rendszeres kommunikáció sokat segített a gyerekek, a családi háttérük megismerésében. Már az iskolakezdéstől fogva sokat beszélgettem a tanítványaimmal, nyitott voltam minden problémájukra, kérésükre, gondolatukra, így könnyen megismertük, elfogadtuk egymást. Nagyon sok iskolán kívüli közös programot szerveztünk tanítótársammal együtt az egész osztálynak. Már az első év végén kétnapos kirándulásra mentünk, a tanév végén pedig nyári táborba vittük a gyereket. Ezek a programok, az itt megélt közös élmények, emlékek tovább segítették a közösség erősödését és a tanítók tanítványok közötti jó viszony elmélyülését. A két év alatt kialakult egy biztonságos szeretetteljes légkör és a jó munkakapcsolathoz szükséges bizalom. A gyerekek lassan megismerték, megtanulták az iskola, az osztályközösség, napközis élet szabályait, szokásrendjét és most második osztályosként már problémamentesen alkalmazkodnak hozzá.

Célok:

- A kialakult bizalom megőrzése
- A reális önismeret és énkép alakítása
- A társas kapcsolatok szabályainak megtartása, a szociális érzékenység, az empátia képességének erősítése

2. A csoport tanulási szokásainak, a tanuláshoz való viszonyának jellemzői

A gyerekek a napköziben tanulásirányítás keretében önálló tanulás során készülnek el házi feladataikkal. Erre 14-15 óráig egy óra áll rendelkezésükre. Többségüket biztos feladattudat és feladattartás jellemzi. Az életkoruknak megfelelő tanulási szokásrendet (pl. padrend, a leckefüzet használata) helyesen elsajátították. Az adott feladathoz kapcsolódó már tanult tanulási stratégiákat, technikákat képesek jól megválasztani és helyesen alkalmazni. A tanulásirányítás során megbeszélte lépéseket, munkafázisokat jól követik, ennek megfelelően dolgoznak. Az újonnan tanult tanulási stratégiákat, technikákat (pl. matematika: szöveges feladat megoldási algoritmus, verstanulás technikája, a lényegkiemelés stratégiája, technikája) jól beépítik a tanulás folyamatába és következetesen alkalmazzák. A tanulási idővel jól gazdálkodnak, megfelelően kihasználják. Képesek a helyes tanulási sorrend felállítására, tartására. Az önellenőrzést többségük alkalmazza, néhány kisgyereknél előfordul ennek hiánya. A páros ellenőrzést lelkiismeretesen végzik. Írásbeli munkáiknak külalakja széles skálán mozog, a mintaszerű, tetszetős feladatmegoldásoktól az esetenkénti javítandó feladatokig.

Az anyanyelvi, matematikai, környezetismereti témák, feladatok iránt egyaránt kellően motiváltak. A napközis csoportban 14 jól olvasó, a szövegben kiválóan tájékozódó tanuló van. Nyelvtani ismeretekben, helyesírásban 12 tanuló teljesít kimagaslóan. A matematika iránt különös érdeklődést 8 kisgyerek mutat. Környezetismereti tájékozottsága 4 tanulónak kiemelkedő.

Négy kisgyerek, (G., T., Ö., F.) kiscsoportos formában rendszeres megsegítésre szorul, főként a magyar nyelv és irodalom tantárgyi területeiből, olvasás, nyelvtan, írás tantárgyakból. 1. osztályos koruktól nehezen boldogulnak, a fejlődésük hullámzó volt, lemaradtak társaiktól. Ennek oka két kisfiú esetében, G. és T.-nál az olvasáshoz szükséges különféle részképességek fejlődésének elmaradása, amelyet a Nevelési Tanácsadó dokumentált. Az intézménybe első osztályos korukban félév elteltével tanító kollégám és én küldtük őket, látva a nem szűnő, nem enyhülő problémákat a gyerekeknél. Azóta is folyamatos fejlesztő pedagógiai, logopédiai fejlesztést kapnak, de mellette a napközis tanulásirányítás során, mindennapos kiscsoportos olvasás megsegítésben, támogatásban részesülnek. Ö. olvasási nehézségei, elmaradása az idegen nyelvű szülői háttérből adódik. F. olvasási tempója nagyon lassú, bizonytalanságai miatt nagyon halkan is olvas, hosszabb szavaknál megakad. Lassú munkatempója más területeken is megmutatkozik.

Tanítótársamtól ezek a gyerekek rendszeresen kapnak képességeiknek megfelelően differenciált házi feladatot, ahol a feladattól függően mód van a mennyiségi vagy minőségi differenciálásra a tanuló aktuális állapotának megfelelően, pl. fáradt, nehéz, sok neki a feladat én is élek a differenciálás lehetőségével.

A napközis csoport tanulására jellemző, hogy két szélsőséget képvisel. Többségben vannak a motivált, jól terhelhető, kiváló minőségben dolgozó tanulók, és van egy rendszeres megsegítést igénylő négyfős kiscsoport, és mellette esetenként még aktuálisan támogatást kérő két-három tanuló.

Célok:

- A sikerélmény megélésének biztosítása a tanulás folyamatában
- A lemaradást mutató tanulók rendszeres segítése, támogatása
- Folyamatos pozitív megerősítés, visszajelzés az eredményes tanulásnál

Feladatok:

- Erősítjük a tanulási szokásrendet, a tanulási stratégiákat, technikákat
- Az önművelés lehetőségének megmutatása, támogatása

3. A csoport szabadidős tevékenységekhez való viszonya

A gyerekeknek nagyon kevés a szó valós értelmében vett szabad idejük. Ezért is nagy felelősség a szabad idő tartalmas megtöltése, kihasználása, figyelembe véve a gyerekek érdeklődését. A szabad időben biztosítani kell a pihenés, játék, a társas és baráti kapcsolatok megélésére a megfelelő időt. Ebbe az időszávba esnek azok az iskolán belüli és kívüli különórák, amire a szülők beíratják gyermekeiket, pedig szükségük lenne arra, hogy saját egyéni igényeiknek megfelelően tölthessenek el hosszabb időt a kortársi közösségben. A napközis csoportunkból hét tanuló jár szolfézsra, hárman hangszeres órára. Sokan sportolnak, öt gyerek jár focira, három kisgyerek kosárlabdázni tanul, ketten tornára, egy kislány vív, egy fiú atlétikai edzéseken vesz részt, négyen járnak úszni.

A napközis csoporton belül a gyerekek kedvelt időtöltése a kézműves foglalkozás, manuális tevékenykedés. Nagy örömmel agyagoznak, festenek, papírmáséznak, bármilyen kézműves tevékenységben szívesen vesznek részt, igénylik, büszkén mutatják, őrizgetik alkotásaikat, melyekből rendszeresen kiállításokat rendezünk a tanteremben. Az ősztémájához kapcsolódóan az olvasás tantárgy tanítási tartalmainak megtámogatása céljából készítettünk papírmásé-technikával almákat, madarakat, levélképeket, levél- és termésfüzéreket, termésékszereket, termésbábokat.

Színfoltja a délutánnak a diafilmvetítés. A gyerekeknek öröm, hogy ők olvashatják a diák szövegeit, játszva segíti olvasástechnikai fejlődésüket.

Játékkultúrájuk alakulóban van, csoportos, társas játékhelyzetekben előfordulnak viták. Játékmestert választanak maguk közül, aki a döntnök a vitás helyzetekben, vezeti és irányítja a játékot, ha kell. Ettől sok javulást várunk.

A napközis csoport programjába sok kirándulást tervezünk, hogy az ismeretszerzés mellett a közösen megélt élmények segítsék a közösségépítést. Az őszt folyamán, az ősztémáját érintő tanítási tartalmakhoz kapcsolódóan a János-hegyre, Kis Hárs-hegyre és a Nagy Hárs-hegyre kirándultunk.

Célok:

- A változatos szabadidős programok biztosítása, az igényesség fenntartása
- A kreativitás erősítése
- Legalább egy szabadidős érdeklődési terület iránti kiemelt érdeklődés alakítása, erősítése

Feladatok:

- Ismert tevékenységek művelése, újak tanítása
- A választás képességének biztosítása, alakítása

4. Kiemelt nevelési területek

Egészséges életmód

Nagy figyelmet fordítunk az egészséges és elvárható étkezésre. A gyerekek betartják az étkezési szokásokat. Rendszeresen fogyasztanak gyümölcsöt. Étkezésük kulturált. Mosdóhasználatuk megfelelő. A környezettudatos víz- és villanyhasználatra esetenként figyelmeztetnem kell őket.

Az időjárásnak, elfoglaltságuknak megfelelő, elvárt öltözködésre folyamatosan tanítjuk, figyelmeztetjük a gyerekeket. A szabad levegőn szívesen tartózkodnak, játszanak. Számos kiránduláson, túrán veszünk részt. A természetjárás az osztály/napközis csoport kedvelt időtöltése. Több gyerek rendszeresen sportol. Céлом a tanítványaim egészséges életmódjának megtartása és fenntartása, ezért feladatom a szükséges feltételek lehetőség szerinti biztosítása.

Társas kapcsolatok

A közösség társas kapcsolatai jól alakulnak. A gyerekek figyelnek egymásra, segítőkészek, elfogadják egymást. Peremhelyzetben lévő kisgyerekek nincsenek, a kisebb konfliktusokat, problémákat jól kezelik. A társas kapcsolatok pozitív irányú fejlődését helyes mintákkal erősítjük. Céloom és feladatom, hogy a szociális készségeket, az egymás iránti tiszteletet, az empátiát, az együttműködést, az akarati képességeket erősítsem, fejlesszem a gyerekeknél.

D) Tematikus terv

A hagyományos értelemben vett tematikus terv írása a napköziben nem életszerű. A napközis pedagógus nem ír tematikus tervet, de a tervezése során témákban gondolkodik. Az éves munkafolyamatot foglalkozási terv keretében tervezi meg. A napközis pedagógus tanmenete a foglalkozási terve, amely követő tanmenet. Ez azt jelenti, hogy a tantárgyi tanmenetekre épül, az azokban megjelenő tanítási tartalmakat követi. A napközis pedagógus erre építi, ez alapján tervezi meg a tanulás és a szabadidős tevékenységek feladatait hónapokra lebontva. Az időbeli ütemezéshez is a tantárgyi tanmeneteket veszi alapul, ezekhez igazodik. Ezekből a tanítási tartalmakból tud kiragadni egy tematikus egységet, témát, amelyet a tanulás és a szabadidő során kibont, részletesen feldolgoz, megtámogatva ezzel a tanulók tantárgyi ismereteit.

A tanuláson belül a tanítási tartalmakra építve a tanulásirányítás során egy-egy tanulási technikát alapozhatunk, taníthatunk meg a tanulóknak egy adott témához kapcsolódó tananyagot keresztül, pl. olvasásnál a lényegkiemelés technikáját, környezetismeretnél a szóbeli tanulás technikáját, matematikából a szöveges feladatok megoldásakor az algoritmus szerinti tanulás technikáját, stb. A szabadidős tevékenységek során valamely kézműves foglalkozás, kirándulás, múzeumlátogatás programjával kapcsolódhatunk a tanulási tartalmakból következő téma megtámogatásához.

(A mintaként bemutatott tematikus tervben és foglalkozási tervben a napközis pedagógus és a gyerekek feladatait a kék mező mutatja. A fehéren hagyott részek a tantárgyi tanmenetekben megjelenő tanítási tartalmaknak a címszavas kivonatait tartalmazzák.)

Tematikus terv a napköziben

A pedagógus neve: X.Y.

Szak: tanító

Az iskola neve: Általános Iskola

Műveltségi terület: napközi

Tantárgy/foglalkozás: magyar nyelv és irodalom/olvasás a tanulásirányítás és a szabadidős folyamatában

A tanulási-tanítási egység témája:

- A természet változásai - Az ősz témájának feldolgozásán keresztül új tanulási stratégia, technika, a lényegkiemelés, mint a szóbeli tanulás alapjának a tanítása
- Tanult tanítási tartalmak erősítése, elmélyítése a vizuális látásmódon keresztül a szabadidős tevékenység folyamatában

A tanulási-tanítási egység cél és feladatrendszere:

- Az olvasási, beszéd, írás, intellektuális, kognitív vizuális készségek, képességek fejlesztése,
- A tanulási szokásrend, a meglévő tanulási stratégiák és technikák erősítése, új tanulási stratégiák (a lényegkiemelés stratégiája, mint a szóbeli tanulás alapja), technikák tanítása,
- Tanulási részképességek különböző területeinek fejlesztése.

A tanulási-tanítási egység helye az éves fejlesztési folyamatban, előzményei:

- Az évszakok, az évszakokhoz tartozó hónapok, azok jellemzőinek megismerése, a kapcsolódó ismeretek elsajátítása rövid szépirodalmi és ismeretterjesztő szövegeken keresztül a tanulásirányítás során,
- A tanult tanulási tartalmak erősítése, elmélyítése, a vizuális látásmód fejlesztése erősítése a szabadidős tevékenységek folyamataiban,
- A tanulás szokásrendjének gyakoroltatása. Ismert tanulási stratégiák és technikák gyakoroltatása a házi feladat megtanulásán keresztül,
- Új tanulási stratégiák és technikák tanítása a házi feladat megtanulásán keresztül.

Tantárgyi kapcsolatok: írás, környezetismeret, rajz

Osztály: 2. osztály

Dátum: 2014. szeptember-október- november

TEMATIKUS TERV 2. osztály - A TERMÉSZET VÁLTOZÁSAI: AZ ŐSZ

Idő	Tantárgy, tananyag	Tantárgyi koncentráció	Tanítási tartalmak	Tanulásirányítás szokásrend, tanulási stratégiák, technikák	Szabadidő
szeptember 3-4. hete, október 1-3. hete, november 1-2. hét, kb. 7 hét	magyar nyelv és irodalom/ olvasás - <i>A természet változásai szeptemberben</i> - <i>Világgá ment a nyár</i> - <i>Az ökörnyál</i> - <i>Itt van az ősz, itt van újra</i> - <i>Az alma meg a kerti manó</i>	környezet- ismeret, rajz, technika	- Rövid szépirodalmi szöveg megértése - Rövid nem szépirodalmi szöveg megértése - A hangos értő olvasás gyakorlása - Főszereplők, hely, idő azonosítása - Aktív szókincs gazdagítása	- A tantárgyon belüli szóbeli- írásbeli sorrend megtartása -A tantárgyi időterv tartása - A hangos értő olvasás gyakorlása - A szóbeli feladat tanulásának stratégiája - A lényegkiemelés	Egészséges életmód Kirándulás: Az őszi erdő - Túra a Kis-Hárs-hegyre és a Nagy- Hárs-hegyre Kézműves tevékenységek: Papírmásé-technika tanítása,

	<p>- <i>A természet változásai októberben</i> - <i>Öregapó madarai</i> - <i>A cinege cipője</i> - <i>Isten veled gólyamadár</i> - <i>A gombakirály</i> - <i>A makk-vitéz</i> - <i>A szőlőcsősz</i> - <i>A természet változásai novemberben</i> - <i>Etessétek a madarakat</i> - <i>A kékcinke</i></p>		<p>-Törekvés a megfelelő hangképzésre - Esztétikai nézőpont megalapozása - Tudás kapcsolása valóságos élethelyzetekhez - Vázlat bővítése - Dramatizált részek előadása - Ismerkedés változatos ritmikai zenei formálású lírai művekkel - A költői nyelv sajátosságai - Alapérzés, alaphangulat megfogalmazása - Népi játékok olvasása, előadása</p>	<p>tanulási stratégiája, technikája A verstanulás stratégiája, technikája - Összetett, több utasításos írásbeli feladat megoldásának stratégiája - Az önellenőrzés technikája - A tanuló páros ellenőrzés technikája</p>	<p>gyümölcsök (almák, körték) zöldségek (paprika, paradicsom), madarak készítése, Levélképek Levélfüzérek Termésfüzérek Termésbábok Termésékszer készítése</p> <p>Játék Fogójátékok: <i>Szőlőcsősz,</i> <i>Erdőcsősz,</i> <i>Hangerdő,</i> Ügyességi játékok: <i>A kisegér hídja</i></p>
--	--	--	---	---	---

A késsel jelölt mezők a napköziben megvalósuló tartalmakat jelölik.

A tematikus tervhez kapcsolódó napközis **foglalkozási terv** része az őszi hónapokra:

- szeptember
- október
- november

SZEPTEMBER (2. osztály 4 hét)

Tanítási tartalmak Környezet- ismeret, Matematika	Tanítási tartalmak Magyar nyelv és irodalom	Tanítási tartalmak Magyar nyelv és irodalom	Tanulás	Szabadidő	Egészsé- ges életmód	Társas kapcsolat	Szervezési feladatok
<p>Környezet- ismeret: (heti 1óra) Jelfunkció, Közlekedés, szabályok,</p>	<p>Olvasás: (heti 5 óra) Beszélgetés, Értelmező hangos olvasás, Megfelelő</p>	<p>Nyelvtan: (heti 2 óra) Nyelvi- nyelvtani jelenségek</p>	<p>Szokás- rend, tanulási stratégiák, technikák A már kialakított</p>	<p>Mese: Diafilm- vetítés Játék: Fogók,</p>	<p>Iskolai étkezési szokások, Levegőzés, Öltözködés az időjárás</p>	<p>Ön- kifejezés, Együtt- működés, közösség</p>	<p>Iskola- kezdés: adatok, eszközök,</p>

<p>illemiszabályok, Helymeghatározás, Otthontól az iskoláig</p> <p>Matematika: (heti 5 óra) Szétválogatások Részek jellemzése, Igaz, téves állítások, Tulajdonság és tagadása, Számok valóságtartalma olvasásuk, írásuk tulajdonságai, Sorszámlálás, Hosszúság,</p>	<p>hangképzés, Esztétikai-művészi nézőpont megalapozása, Rövid szépirodalmi szöveg megértése, Rövid szépirodalmi szöveg megértése önállóan néma olvasással, Egy-két mondatos vélemény,</p>	<p>felismerése gyakorlati tudás alapján,</p> <p>A nyelvi probléma-észlelés folyamatos fejlesztése</p> <p>Írás:(heti 1 óra) Az eszköz-szintű írás-használat fokozatos kialakítás</p>	<p>tanulási szokások gyakorlása, Padrend, Leckefüzet vezetése, Sorrend-időterv készítése, jelölése, Ismert tanulási stratégiák, technikák ismétlése, Ön-ellenőrzés, Időkitöltő</p>	<p>Labdajáték Csapat-versenyek</p> <p>Kézműves tevékenység: Papírmásé-technika tanítása, gyümölcs, zöldségmoldellek készítése</p> <p>Egyéb: Tabló a nyár emlékeiből</p>	<p>szerint, Séta a Fűvészkertbe, Kirándulás a Kis-Hárs-hegyre, Nagy-Hárs-hegyre, János-hegyre</p>	<p>Barátság</p>	<p>étkezés, kirándulás</p>
--	--	--	--	---	---	-----------------	----------------------------

OKTÓBER (2. osztály 3 hét)

Tanítási tartalmak Környezet-ismeret, Matematika	Tanítási tartalmak Magyar nyelv és irodalom	Tanítási tartalmak Magyar nyelv és irodalom	Tanulás	Szabadidő	Egészséges életmód	Társas kapcsolat	Szervezési feladatok
<p>Környezet-ismeret: (heti 1 óra) Gyalogos közlekedés, Közlekedési eszközök, Közlekedési szabályok, Lakóhely, otthon, iskola, Élet régen és ma, szokások</p> <p>Matematika: (heti 5 óra) Összeadás, kivonás értelmezése a 30-as számkörben Hozzáadás, elvétel, Mérőszám, darabszám, Egyenlő tagú összeadások, A szorzás előkészítése és bevezetése, Jelölés</p>	<p>Olvasás: (heti 5 óra) Szépirodalmi szövegek mindennapos olvasása, Értelmező hangos olvasás, Szereplők, helyszín, események felidézése, Egy-két mondatos vélemény, dramatisztizálás Események helyes időrendje, Megfelelő hangképzés, hangerő, Mondat kiegészítése a szöveg cselekménye szerint, Helyes</p>	<p>Nyelvtan: (heti 2 óra) Magánhangzók időtartama, Az időtartam jelentésmódosító szerepe, Magánhangzók a szavak végén, a szó belsejében Szójelentés, szógyűjtés, Szókapcsolatok, mondatok írása</p> <p>Írás: (heti 1 óra) Szógyűjtés, szóválogatás Szópárok gyűjtése, Látó-halló tollba-</p>	<p>Szokásrend és tanulási stratégiák tanítása, gyakorlása: Idő és sorrend terv, Tantárgyak közötti sorrend (könnyű – nehéz – könnyű), A tantárgyon belüli sorrend (szóbeli-írásbeli) tartása, A helyes füzetvezetés erősítése, Lényegkiemelés stratégiája, Ön-ellenőrzés, Pármunka</p>	<p>Mese: Diafilmvetítés,</p> <p>Kézműves tevékenység Papírmásé zöldségek, gyümölcsök, Papírmásé madarak Levélképek, Levél- és termésfűzér, Termés-ékszerek készítése</p> <p>Játéktanítás Autóvezetés Bárka Szalagos kidobó</p> <p>Egyéb: Közlekedési eszközök, tablókészítés</p>	<p><i>Környezettudatos magatartás az iskolában:</i> villanyhasználat, vízhasználat, hulladékgyűjtés</p> <p>Étkezési szokások</p> <p>Az udvar rendje</p> <p>Kirándulás a Kis- Hárs-hegyre, Nagy- Hárs-hegyre, János-hegyre</p>	<p>Az empátia, tolerancia a társakkal szemben</p> <p>Együttműködés társakkal: tanulópárok csoportmunka</p>	<p>Kirándulás szervezése: A szülők írásbeli tájékoztatása, utazás, buszjegyek, étkezés</p>

számok 100-as körben, mérések	levegővétel olvasáskor, Versek hangulata, rímek	mondás, Válogató másolás, Másolás nyomtatott szövegről	Gyűjtőmunka				
-------------------------------	---	--	-------------	--	--	--	--

NOVEMBER (2. osztály 3 hét)

Tanítási tartalmak Környezet- ismeret, Matema- tika	Tanítási tartalmak Magyar nyelv és irodalom	Tanítási tartalmak Magyar nyelv és irodalom	Tanulás	Szabadidő	Egészsé- ges életmód	Társas kapcsolat	Szervezési feladatok
<p>Környezet- ismeret (heti 1 óra): Az őszi erdő növényei, állatai, Időjárás, Tájékozódás Mérések az erdőben, Az erdő szintjei, Élőhely és életmód, A növények részei, fás szárúak, lágyszárúak</p> <p>Matema- tika: (heti 5 óra) Műveletek kerek tízesekkel, Pótlás, kerek tízesek összeadása egyjegyű számokkal, Szorzatok alkotása tízesekkel Úrtartalom, mérés, Kétjegyű és egyjegyű összeadása, Kétjegyűből egyjegyű elvétele tízesátlépés- sel és tízesátlépés nélkül</p>	<p>Olvasás: (heti 5 óra) A hangos értő olvasás, Megfelelő hangképzés, Tájékozódás a szövegben, Különböző tudáselemek össze- kapcsolása, Különféle dramatikusan formák kipróbálása, Népi játékok olvasása, előadása Vélemény- alkotás a szereplőkről, viselkedésük Verstanulás</p>	<p>Nyelvtan: (heti 2óra) Az azonos hangot jelölő betűk: j, ly Helyes- írásuk a szavakban, Hangokról, betűkről tanultak rend- szerzése, Egyszerű szavak, összetett szavak: Írás: (heti 1 óra) Szócsaládok írása, Mással- hangzók idő- tartamának változása, jelölése, Látó- halló tollba- mondás, Írás emlékezet-ből</p>	<p>Szokásrend, tanulási stratégiák, technikák: A változó helyzetek megkövetelte tanulási szükségletek felismerése, Analógiák megértése, felfedezése A szokásrend tartása Verstanulás technikája Megfigyelés, jegyzetelés, Hívószavazás technikája Rajzos vázlat készítése</p>	<p>Mese- hallgatás Diafilm- vetítés Játék: - Erdőőr - Hangerdő Kézműves technikák: Levélkép, Levélfüzér, Termésfüzér Termésbáb, Ékszerek készítése termésekből Egyéb: Tabló készítése az őszi erdőről</p>	<p>Séták, túrák, Túra a Kis- Hárs- hegyre, Nagy- Hárs- hegyre, János- hegyre</p>	<p>Önkontroll, Konfliktus- kezelő képesség, Kooperatívitas, Tolerancia, A cselekvés norma- vezérelt mintái, Az elvárt viselkedés</p>	<p>A szülők tájékoztatása a kirándulásról (időpontok, programok, utazás, szükségletek) A jegyek beszerzése az utazáshoz Tájékozódás a várható időjárásról</p>

E) Óraterv/Foglalkozásterv - Tanulásirányítás

A pedagógus neve: X. Y.

Műveltségi terület: napközi

Tantárgy/foglalkozás: tanulásirányítás

Osztály: 2. osztály

Az óra/foglalkozás témája: A házi feladatok megoldása

- Olvasókönyv: 156. oldal, Olvasás munkafüzet: 54. oldal 4. feladat, rajz készítése az olvasmány egy részletéről, képalkotás csoportmunkában,
- Matematika munkafüzet: A. csoport 112. oldal 1. feladat, B. csoport 116. oldal 1. feladat

Az óra/foglalkozás célrendszere:

- A házi feladatok megtanulása
- Az olvasási, matematikai, a kommunikációs és vizuális készségek fejlődése
- A gondolkodási, az emlékezeti, valamint a figyelemkoncentrációs képességek fejlődése
- Az akarati és szociális képességek erősítése

Az óra /foglalkozás feladatrendszere:

- A tanulási stratégiák gyakoroltatása, alkalmazása
- A sorrend és időtervezés gyakoroltatása, alkalmazása
- A feladattípusoknak megfelelő tanulási módok, technikák megválasztásának, tudatosítása
- A tanulás gyakoroltatása
- Az önellenőrzés gyakoroltatása, alkalmazása

Az óra/foglalkozás didaktikai feladatai:

- motiválás,
- gyakorlás,
- ellenőrzés

Tantárgyi kapcsolatok: írás, rajz

Dátum: 2014. szeptember 10.

Időkeret	Az óra menete	Nevelési oktatási stratégia		
		Módszerek	Tanulói munkaformák	Eszközök
1-3'	<p>1. Előkészítés</p> <p>Relaxáció: A képzelet erősítése relaxáción keresztül zene és szöveg segítségével</p>	tevékenykedtetés közlés	frontális	CD, lejátszó
3-5'	<p>Pedagógus tevékenysége:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tájékozódás a házi feladatról - Az előkészület megfigyelése, ellenőrzése - Zene (idómérő) <p>Tanulók tevékenysége:</p> <ul style="list-style-type: none"> - A szükséges taneszközök előkészítése - Padrend kialakítása - Önellenőrzés <p>Pedagógus - gyerekek tevékenysége:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Az előkészített taneszközök ellenőrzése 	tevékenykedtetés	egyéni	taneszközök CD, lejátszó
	<p>- Az órán tanultak felidézése (<i>olvasás: új anyag/új olvasmány, matematika: szorzás, bennfoglalás</i>)</p> <p>- A tantárgyanként kapott házi feladatok felidézése, értelmezése (<i>olvasás hf.: A mese olvasásának gyakorlása Ok. 156. old / néma és hangos olvasás A meséről rajz készítése, kép alkotása csoportmunkában,</i></p>	megbeszélés tevékenykedtetés közlés	frontális	<i>leckefüzet, olvasókönyv, olvasás feladatlap, matematika feladatlap/ munkafüzet napközis rajzfüzet, íróeszközök, színes ceruzák, olló, ragasztó, csomagolópapír</i>

<p><i>A meséhez kapcsolódó munkafüzeti feladat megoldása: Mf. 54.old 4. fa. matematika: Differenciált hf. Mf. 112. old. 1. fa. – A csoport</i></p> <p><i>116. old. 1. fa. – B csoport</i></p> <p>- A feladatokhoz a megfelelő tanulási stratégiák, technikák megválasztása, megbeszélése</p> <p><i>(Tantárgyak közötti sorrend: könnyű- nehéz- könnyű sorrend, szóbeli - írásbeli sorrend</i></p> <p><i>Tantárgyon belüli feladatok sorrendje)</i></p> <p>- Sorrend és időterv készítése szóban, leckefüzetbe lejegyzése írásban, az időigényesebb feladatot a leckefüzetbe ceruzás felkiáltójellel, az otthoni feladatot piros felkiáltójellel jelölve</p> <p>Tantárgyak közötti:</p> <p><i>(1. matematika, 2. olvasás!)</i></p> <p>Tantárgyon belüli: <i>olvasás</i></p> <p><i>(1. mese elolvasása önállóan</i></p> <p><i>(2. mf. feladatának megoldása önállóan</i></p> <p><i>(3. rajztervek készítése önállóan</i></p> <p><i>(4. rajz és képalkotás csoportmunkában)</i></p> <p>- Az ellenőrzés módjának megbeszélése: önellenőrzés, páros (<i>matematika</i>) és tanítói ellenőrzés (<i>olvasás írásbeli</i></p>			
---	--	--	--

5-15'	<i>munkák, matematika a kiscsoportnál)</i>			
15-20'	<p>2. Ráhangolódás- Fejlesztő/ motivációs játék:</p> <p>a.) <i>Tapskarmester – tapsolt ritmus visszatapsolása</i> b.) <i>Testzene – mondóka, mutatással kísérve (testséma, irányok, figyelem-koncentráció erősítése)</i></p> <p>„<i>Sándor napján megszakad az ég, József napján feltűnik a kék, Zsákban Benedek, hoz majd meleget, Nincs több fázás, boldog, aki él Már közhírré szétdoboltatik. Minden kislány férjhez adatik. Szőkék legelébb, aztán feketék, Végül a szőkék és a maradék.</i>”</p> <p>c.) <i>Időérzék fejlesztése (Tapsra csukd be a szemed, ha úgy érzed eltelt 1 perc, csendben ülj a helyedre! Bízzál magadban!)</i></p>	<p>tevékenykedtetés</p> <p>tevékenykedtetés</p>	<p>frontális</p> <p>frontális</p> <p>egyéni</p>	<p>óra</p>
	<p>3. Önálló munka</p> <p>Tanulók tevékenysége:</p> <ul style="list-style-type: none"> - A tanulási kezdőidő lejegyzése - A feladatok önálló megoldása a megbeszéltek szerint - Csoportmunka <p>A pedagógus és a tanulók tevékenysége:</p>	<p>tevékenykedtetés</p> <p>tevékenykedtetés</p> <p>tevékenykedtetés</p>	<p>frontális</p> <p>egyéni</p> <p>differenciált csoportmunka</p>	<p>leckefüzet</p> <p>taneszközök</p>

	(F., L., G.)			
50-55'	6. Lezárás: Egyensúlyozó játék zenére - 55-60' feszültségoldás	tevékenykedtetés		CD, lejátszó

F) Reflexió – Tanulásirányítás - egy szempontú

A tanulásirányítás során egyetlen szempont szerint figyeltem a gyerekek tevékenységét. A választott szempontom: **a padrend kialakításának és megtartásának megfigyelése** volt. Kíváncsi voltam, hogy az ezzel kapcsolatosan kialakított szokásrend, mennyire épült be a gyerekek mindennapi gyakorlatába.

A helyes padrend kialakítása, annak tartása a tanulás során fontos és szükséges feladat. A tanulók a nagyméretű munkalapokkal, a sok taneszközzel nehezen boldogulnak, rendszerüket nem könnyen látják át. A padrend segíti a diákok tájékozódását a tankönyvek, munkalapok, füzetek között, könnyebbé teszi számukra használatukat, lendületesebbé válik munkatempójuk. A kisgyermek környezetében az általa kialakított, elvárható rend segíti tanulásukat.

A gyerekek a tanulásirányítás megkezdésekor, az előkészítés szakaszában önállóan vették elő a házi feladatok megoldásához szükséges taneszközöket. Ehhez a kapott feladatok alapján a leckefüzetükből tájékozódtak. Az elővett taneszközöket a padjuk fenti sarkánál egymásra rakva helyezték el. Az előkészületük végén önellenőrzést végeztek. Az előkészületre szánt időt halk zene jelezte, melynek elhalkulásakor a tanulók készen álltak a feladatok megbeszélésére.

A megbeszéléskor az említett feladathoz szükséges taneszközt minden gyerek kiemelte a pad szélén felsorakoztatott könyvek, munkalapok, füzetek közül. Kinyitották a kapott feladatnál, majd a feladat értelmezése, megbeszélése után a padon nyitva hagyták maguk előtt. Erre tették rá, sorban tantárgyanként a megbeszélésre került feladatnak megfelelően, kinyitva az újabb könyvet, munkafüzetet vagy füzetet. Az elvégzendő feladatok megbeszélésének végén, a sorrendtervezés és időterv elkészítése után, csak azt a taneszközt hagyták maguk előtt nyitva, amelyikből a tervezés szerint az első feladatuk volt. A többi taneszközt becsukva a pad szélén, egymásra helyezték.

Az önálló tanuláskor, ha elkészültek egy írásbeli feladattal, akkor a taneszközüket nyitva a pad felső részére tették. Ezzel jelezték a tanítónak, hogy ellenőrzésre kész a munkájuk. A tervezett sorrend szerint haladva vették ki a pad sarkára készített csukott taneszközök közül az újabbat és így haladtak a feladatvégzésben. A megoldott feladatokat tartalmazó munkatankönyveiket, füzeteiket mindig nyitva a padon középre, egymásra tették. Ezzel a jelzéssel segítették a munkámat, a folyamatos ellenőrzést, a javítást.

Egy-egy feladat ellenőrzése után a gyerekek taneszközét én vagy a tanulóparjuk becsukva középre, az asztalukra tettük. Ezzel segítettük őket a padrend fenntartásában, biztosítva ezzel a megfelelő munkakörülményeket. Az egyre gyarapodó becsukott tankönyvek, munkafüzetek, füzetek jelezték, hogy a gyerekek hogyan haladnak előre feladatmegoldásaikban.

A tanulásirányítás során megfigyelhető volt, hogy a padrend kialakításának, megtartásának szokásait a gyerekek megfelelően elsajátították és jól alkalmazzák. A szokásrend kialakult, helyesen rögzült, ez segítette őket az eredményes munkavégzésben.

G) Reflexió – Tanulásirányítás

1. Előkészítés

A tanulásirányításra a gyerekek az udvarról érkeztek, szabad játékról, ezért egy relaxációs gyakorlattal segítettem az átállásukat a tanulásra. Sokszor élek ezzel a lehetőséggel, a gyerekek megnyugszanak, képzeletük, fantáziájuk segítségével, belső képek létrehozásával „szabadon utaznak”. Fontosnak tartom, hogy képesek legyenek befelé figyelni, visszavonulni a belső világukba.

A tanulásirányítás menetét a táblára előzetesen feltett szókérték segítették (padrend, lecke füzet, sorrendterv, időterv, könnyű –nehéz –könnyű, szóbeli, írásbeli).

A tanuláshoz történő előkészületeknél tempósan és pontosan dolgoztak, minden szükséges taneszközt kikészítettek a tanult padrend szerint. A padrendet tartották.

A tanulásirányításban az előkészítő szakasz a leglényegesebb rész. A jól előkészített házi feladat megoldása nem okozott nehézséget. A megfelelő tanulási stratégiák (sorrendterv- tantárgyak közötti és tantárgyon belüli-, időterv) és technikák (könnyű – nehéz- könnyű, szóbeli, írásbeli sorrend) megválasztása segítette a gyerekeket a munkában. Szükséges volt az előkészítő szakaszban részletesen, de tényszerűen végigkövetni, megbeszélni a gyerekekre váró feladatokat, mert ez megalapozta a tervezésüket, segítette az eredményes munkájukat, erősítette a biztonságérzetüket a tanulásban.

A gyerekek az előkészítés szakaszában képesek voltak jól tájékozódni a lecke füzetükből. A sorrend és időtervet a megtanultak szerint lejegyezték, a tanulás kezdő idejét felírták. Piros felkiáltójellel jelölték az otthoni feladatukat.

2. Ráhangelő, fejlesztő/motivációs játék

A fejlesztő/motivációs játék a gyerekek részképességeinek erősítését, a feszültségük oldását szolgálta. A ritmusgyakorlatok az auditív figyelmet, a Testzene gyakorlat, a testséma és az irányok ismeretét, a figyelemátkapcsolást és a mozgáskoordinációt kívánta támogatni, míg az 1 perc elteltének megállapítása az időérzékelést, észlelést segítette. Mindhárom játékos gyakorlatot jól fogadták, együttműködők, motiváltak voltak a feladatvégzésben.

3. Önálló tanulás

Az önálló munkavégzés során feladattudatuk, feladattartásuk, munkatempójuk kiváló volt. A matematika házi feladat differenciált feladat volt. A lassabban haladó öt főből álló kiscsoport könnyebb és rövidebb feladatot kapott. A kiscsoport igényli a támaszt, a megsegítést. Tanítói támogatással bátrabban dolgoztak ma is, jó ötletekkel segítették egymás munkáját. Egy kisgyereknek egyéni megsegítésre volt szüksége. A tanulásszervezésben a nehézséget az olvasásból kapott differenciált csoportmunka megszervezése okozhatta volna a tanulók számára. Meg kellett találnunk azt a pontot, amikor már mindenki elkészül a feladataival és összeülhetnek a csoportok. Addig az önálló tanulással hamarabb elkészülőknél ki kellett tölteni az idejét hasznos elfoglaltsággal. A gyerekek a tanulás előkészítő szakaszban kis rávezetéssel, jó ötletet adtak a megoldásra. Akik hamarabb végeztek, egyénileg rajzterveket készítettek a napközis füzetükbe, amit aztán a differenciált olvasás csoportmunka során fel tudtak használni. A gyerekek a csoportmunkában jó ötleteket hoztak, képesek voltak értelmesen elosztani egymás között a feladatokat és eredményesen tudtak együttműködni. Csoportonként jó

megoldások születtek, amit még később lehetett folytatni. Egy csoportnál voltak kisebb civódások, viták, de ezt megoldották egymás között.. Nem tartom ezt problémának, mert így tanulják meg az együttműködés lehetőségeit, szabályait, hogy a cél érdekében egymáshoz alkalmazkodniuk kell. Lényeges eseménye volt a munkának, hogy a csoportok által elkészített rajzos képek felkerültek a táblára, így valamennyi tanuló láthatta a többi csoport munkáját.

4. Ellenőrzés, értékelés

Az önellenőrzés, a munkák átnézése nem minden kisgyerek esetében valósult meg. Ebben még erősödniük kell. A tanulópáros ellenőrzés a matematika házi feladatnál jól működött, sok hibátlan munkáról számoltak be, a tévesztéseket két tanuló esetében javították. A tanítói ellenőrzés során hibátlan feladatmegoldásokkal találkoztam.

A csoport a házi feladatait sikeresen elvégezte, a másnapi tanításra felkészült.

5. Lezárás

A tanulás végén feszültségoldásként, a gyerekek kérésére, a kedvenc figyelem és egyensúly észlelést erősítő játékokat választottuk.

H) Óraterv/Foglalkozásterv – Tanulásmódszertan

A pedagógus neve: X.Y.

Műveltségi terület: napközi/magyar nyelv és irodalom

Tantárgy/foglalkozás: tanulásmódszertan

Osztály: 3. osztály

A foglalkozás témája: Gondolattérkép készítése

A foglalkozás cél- és feladatrendszere: Gondolattérkép módszerének elsajátíttatása fogalmazás előkészítése során /modelltanulás/. Téri-vizuális intelligencia fejlesztése. Szókincs bővítése. A hatékony tanulás képességének kialakítása.

A foglalkozás didaktikai feladatai: rendszerezés, példaadás, szemléltetés, értékelés

Tantárgyi kapcsolatok: vizuális kultúra, környezetismeret

Felhasznált források: Gyarmathy Éva (2001) Gondolatok térképe. Tanítani, 18-19. szám, 108-115.
<http://www.ekt.bme.hu/BeruTerv/gondolatterkep.pdf>

Dátum: 2013. január

Időkeret	Az óra menete	Nevelési oktatási stratégia		
		Módszerek	Tanulói munkaformák	Eszközök
	<p>1. Előkészítés</p> <p>Pedagógus tevékenysége:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Az elkészítendő fogalmazás témájának megismerése - A tanuláshoz szükséges eszközök megfigyelése, ellenőrzése <p>Tanulók tevékenysége:</p> <ul style="list-style-type: none"> - A tanuláshoz szükséges eszközök előkészítése - Tanulópár választása - A padrend kialakítása <p>Pedagógus és a tanulók tevékenysége:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Az előkészített taneszközök ellenőrzése 	<p>tevékenykedtetés közlés</p> <p>tevékenykedtetés</p> <p>megbeszélés tevékenykedtetés</p>	<p>frontális</p> <p>egyéni</p> <p>frontális</p>	<p>A/4-es papír, színes ceruzák</p> <p>íróeszközök, színes ceruzák, A/4-es papír</p>

5-10'	- Fogalmazás feladatuk felidézése, konkrét téma választása	közlés		
10-15'	<p style="text-align: center;">2. Ráhangolás- motiváció</p> <p>Fejlesztő játék:</p> <p>-Tantárgyhoz kapcsolódó játék</p> <p>-Fejlesztés: Rövid távú memória, figyelemkoncentráció, szókincs bővítés, szófajok gyakorlása</p> <p>- <i>Alliteráló állatok:</i> Mondj egy szókapcsolatot, amelynek az első szava melléknév, a második egy állat, és ugyanazzal a hanggal kezdődnek! Pl.: álmos ászka. Folytasd úgy, hogy elismétled az előtted szólót!</p>	tevékenykedtetés közlés	frontális	
	<p style="text-align: center;">3. Tanár által vezetett közös munka</p> <p>Pedagógus és a tanulók tevékenysége:</p> <p>-Gondolattérkép készítése</p> <p>Milyen óráitok voltak ma? Mi volt a témája a fogalmazásórának? Mi lesz a feladatok ezzel kapcsolatban?<i>(Felkészülés fogalmazás írására a kedvenc állatunkról.)</i></p> <p>Mindenki kiválasztotta, hogy miről ír?</p> <p>Ahhoz, hogy változatosan, ugyanakkor összeszedetten készítsétek el az írásmunkát, előtte át kell gondolni, hogy mit kell</p>	beszélgetés	frontális egyéni	

20-25'	<p>tartalmaznia a fogalmazásnak. Ehhez jó módszer a Gondolat térkép. Az A/4-es lapot fektetve tartsátok magatok előtt! Írjátok fel középre nyomtatott betűvel a kedvencetek nevét nyomtatott betűkkel. (A tanár a táblán végig mintát ad.) Milyen lényeges tulajdonságcsoportokról érdemes írni? /Külső, belső, érdekessége, személyes vonzódás oka stb. Ezek egy-egy vonallal kapcsolódjanak napsugárszerűen a főtémához! A vonalakra írjátok rá ugyancsak nyomtatott betűkkel a tulajdonságcsoportok nevét! A vonal olyan hosszú legyen, mint a szó. Írjátok ezekhez kapcsolódó szavakat újabb vonalakkal összekötve! (Pl. külső tulajdonság: bundás, hatalmas, barna...)</p>	közlés tevékenykedtetés	egyéni	A/4-es papír, íróeszközök, színes ceruzák
30-35'	<p>4. Önálló munka</p> <p>Pedagógus tevékenysége: Egyéni segítségnyújtás</p> <p>Tanulók tevékenysége: -A Gondolattérkép önálló kiegészítése.</p> <p>Ha készen vagytok, kis rajzokkal egészítsétek ki, olyanokkal, amelyek kapcsolódnak a leírt szavakhoz!</p>	tevékenykedtetés		A/4-es papír, íróeszközök, színes ceruzák
	<p>5. Ellenőrzés</p> <p>Pedagógus tevékenysége: -Az önálló munka során a pedagógus folyamatosan</p>	megbeszélés közlés		

40-45'	<p>ellenőriz, segít. A páros ellenőrzés után néhány tanulót kiválaszt, aki bemutatja munkáját.</p> <p>Tanulók tevékenysége:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Önellenőrzés - Tanulópáros ellenőrzés - A feladat bemutatása <p>A Gondolattérképetek mutassátok meg a párotoknak! Beszéljétek meg, érthető-e, mivel lehetne esetleg bővíteni!</p> <p>Mutasd be a kedvencedet a Gondolattérképed segítségével az osztálynak!</p>		<p>egyéni</p> <p>páros</p> <p>frontális</p>	<p>elkészült Gondolattérképek</p>
45-50'	<p>6. Értékelés</p> <p>Értékelési szempontok:</p> <ul style="list-style-type: none"> - tanulási technika elsajátítása - munkák minősége (<i>külalak, jó megoldások</i>) - feladattartás, munkafegyelem <p>Pedagógus és tanulók tevékenysége:</p> <ul style="list-style-type: none"> - A páros ellenőrzés tapasztalatai - Rendezett munkák bemutatása - A pedagógus értékelése tanulási technikáról, magatartásról a pozitívumokat kiemelve esetleges típushibák - A szóbeli bemutatók értékelése a sikeres elemek hangsúlyozásával - Elpakolás 	<p>megbeszélés</p> <p>közlés</p> <p>tevékenykedtetés</p> <p>tevékenykedtetés</p>	<p>frontális</p>	<p>elkészült Gondolattérképek</p>

I) Óra/Foglalkozásterv – Szabadidős foglalkozás

A pedagógus neve: X.Y.

Műveltségi terület: napközi

Tantárgy/foglalkozás: tervezett szabadidő

Osztály: 2. osztály

A foglalkozás témája: A kisegér hídja című mese dramatikus feldolgozása

A foglalkozás cél és feladatrendszere: A kommunikáció, az intellektuális, a kognitív, a szociális készségek, képességek fejlődése, a mozgáskoordináció, a nagy mozgások, finom-motorika fejlesztése, térészlelés, irányok erősítése, a hallási figyelem, rövidtávú emlékezet erősítése

A foglalkozás didaktikai feladatai: új ismeretek feldolgozása, motiválás

Tantárgyi kapcsolatok: olvasás, testnevelés

Felhasznált források: Varga Katalin: Gógós Gúnár Gedeon. Móra Ferenc Könyvkiadó, Budapest, 1979.

Dátum: 2014. október

Idő-keret	A foglalkozás menete	Nevelési oktatási stratégia			Fejlesztési célok
		Módszerek	Tanulói munkaformák	Eszközök	
0-3'	1.Előkészítés, ráhangolás, motiváció: „Ki vagyok én?” játék- Egy gyerek kiválasztása <i>Rövid, lényegre törő állítások mondása az egérről.</i>	beszélgetés	frontális	szókérttyű/ kérttyű	Beszédkészség, szókincs-használat, lényegkiemelés
3-8'	2.A mese feldolgozása <i>A kisegér hídja</i> című mese felolvasása- mesehallgatás	tanítói elbeszélés		mesekönyv	Szókincsbővítés, figyelem, szociális készségek
8-16'	A.) A történet megbeszélése, felidézése kérdések segítségével: - Kik voltak a történet szereplői	megbeszélés/ beszélgetés	frontális		Beszédértés, beszédkészség, szókincs-használat, figyelem, emlékezet,

	<p>(megjelenési sorrendben),? Gondold végig! - Számold össze, mutass annyit! (4) - Sorold fel őket! <i>kisegér, cinke, veréb, béka</i> - Hova ment a kisegér? <i>rokonaihoz</i> - Kit nevezünk rokonnak? <i>rokonok-családtagok</i> - Miért ment hozzájuk? <i>Meglátogatta őket.</i> - Mit vitt nekik? <i>Élelmet vitt.</i> - Milyen idő volt? <i>Esett az eső.</i> - Miért nem tudott hazamenni? <i>Megtelt az árok vízzel.</i> - Kik segítettek neki, és hogyan? <i>A kisállatok keresztbe fektettek egy fát az árkon.</i> - Ki hol fogta az ágat? <i>Béka közében, a két madár a szélén.</i> - Miért így osztották meg a munkát egymás között? <i>A béka tud úszni, a madarak nem.</i> B.) A történet feldolgozása dramatikus játékkal, mozgással:</p>				<p>rövidtávú memória, szociális készségek</p> <p>Ok- okozati összefüggések meglátása</p>
--	---	--	--	--	--

<p>16-55'</p>	<p>Csoportalakítás: A gyerekek négy 6 fős csoportot alkotnak. Szimpátiaválasztás A két-két csapat feláll egymással szemben. - Most, ti lesztek a kisegerek, ez a leragasztott szalag lesz a híd. Ezen kell átmennetek, hogy meg tudjátok látogatni a rokonaitokat. a.) - Először nézd meg, hogy otthon vannak-e! <i>A kisgyerek papírhenger/ távcsőbe néz, majd a sor végére áll.</i> b.) - Menj át a hídon! <i>Áthalad a szalagcsíkon/ hídon, a sor végére áll.</i> c.) - Vigyél nekik élelmet a hídon átkelve! <i>Kanálban gesztenyét visz, átér, átadja, sor végére áll.</i> d.) - Vigyél nekik innivalót a hídon átkelve! <i>Teli pohár vizet visz át a hídon, átért áttölti a másik gyerek poharába, s most ő indul.</i> e.) - A hídon átkelve rakj le egy-egy gesztenyét jobbra</p>	<p>tevékenykedtetés</p> <p>tevékenykedtetés/ szerepjáték</p> <p>tevékenykedtetés/ szerepjáték</p> <p>tevékenykedtetés/ szerepjáték</p> <p>tevékenykedtetés/ szerepjáték</p>	<p>frontális, csoportmunka, önálló munka</p>	<p>két szalagcsík</p> <p>papírhenger/ távcső</p> <p>szalagcsíkok</p> <p>2 kanál, 2 gesztenye</p> <p>4 pohár, víz</p>	<p>Szociális készségek erősítése</p> <p>Szem-kéz koordináció, domináns kéz, domináns szem</p> <p>Mozgáskoordináció, egyensúlyi percepció, szem-kéz koordináció, domináns láb</p> <p>Mozgáskoordináció, szem-kéz koordináció, domináns kéz, domináns láb</p> <p>Mozgáskoordináció, szem-kéz koordináció,</p>
---------------	--	---	--	--	---

<p>55-60'</p>	<p>majd balra, amíg el nem fogy a kosaradból! <i>A hídon haladva jobbra-balra lerakja a gesztenyét, átér, a másik gyerek indul, és az irányt tartva felszedi.</i></p> <p>3. A foglalkozás zárása, levezető játék: <i>Robotos játék</i> - Én vagyok a robot. Készítsd tapsra a kezedet, csak akkor tapsolj, ha azt a szót hallod, hogy EGÉR! (12 hasonló hangzású szó felsorolása) <i>EGÉR szónál tapsolnak</i> Szavak: egész, egér, egérút, egészség, egér, egér, Eger, kér, elfér, egér, edény, kemény, egér</p>	<p>tevékenykedtetés/ szerepjáték</p> <p>tevékenykedtetés/ szerepjáték</p> <p>tevékenykedtetés</p>	<p>frontális</p>	<p>2 kosár, 8 gesztenye</p>	<p>domináns kéz, domináns láb</p> <p>Mozgáskoordináció, szem-kéz koordináció, irányok ismerete, tartása, domináns kéz, domináns láb</p> <p>Figyelem-koncentráció, hallási figyelem, akarati képességek, szociális készségek</p>
---------------	---	---	------------------	-----------------------------	---

J) Reflexió – Fejlesztő foglalkozás

A *kisegér hídja* című mese szabadidős feldolgozásához

Ezt a feladatsort azért tartottam fontosnak elvégezni, mert a tanulók részképességeinek fejlettségéről sok hasznos információt nyújt a pedagógusnak. A gyerekek a játék során mutatják meg magukat, élvezve annak minden percét.

A „*Ki vagyok én?*” *játék* során képesek voltak lényegre törő, rövid állítások megfogalmazására. Hat állítás után már kitalálta az érintett gyerek a megoldást.

A *mese* történetét figyelmesen, érdeklődve hallgatták végig. Az eseménysor szóbeli felidézésekor jó válaszokat adtak. A szereplők kézen való összeszámoltatását, majd felmutatását sokszor alkalmazom más feladathelyzetben is, mert az ilyen visszajelzési mód mindenkit gondolkodásra készítet. Nem egy valaki mondja meg a választ, hanem mindenkinek vállalnia kell azt, amit gondol, és könnyen ellenőrizhetők a válaszok.

A történet feldolgozásakor lényegesnek tartom a mögöttes tartalmak előhívását, felfedeztetését, ezzel segítve az *ok-okozati összefüggések* megértését, felismerését. Ezt szolgálta a „*Ki hol fogta az ágot? Miért?*” kérdés feltevése. A gyerekek a mese megbeszélése során bizonyították, hogy választékos a szókincsük, adekvát válaszokat adnak, szociálisan érettek, hogy kivárják egymás reakcióit, válaszait.

Az ülve végzett feladatmegoldások után *mozgásos feladatok* következtek. Fontosnak tartom, hogy ilyen kis korban figyeljek az ülő, álló feladathelyzetek váltakozására, ezzel biztosítva, hogy a gyerekek figyelme ne lankadjon, ne fáradjanak el. Az általam összeállított mozgásos feladatsoron az eredményes tanuláshoz szükséges részképességek fejlettségének sok eleme mérhető, ami segítség a tanítónak a gyermekek megismerésében. Rámutat az esetleges hiányokra, hol kell a kisgyereket megtámogatni, megsegíteni. A mozgásos feladatsor elvégzése módot adott arra, hogy megfigyeljem a gyerekeknél a domináns kéz, láb, szem meglétét, annak egyezését, a lateralitás kialakulását, a biztos szem-kéz koordinációt, az irányok tartását, az egyensúly érzékelést, a hallási figyelem erősségét. A megfigyelt részképességek fejlettségét táblázatban rögzítettem.

A gyerekek többségénél már megvan a domináns kéz-láb-szem harmóniája, de voltak olyanok, akik még két kézzel emelték szemükhöz a távcsövet, vitték a poharat, a kanalat, bizonytalanul töltötték a vizet, vagy nem tartották illetve keverték az irányokat, esetenként problémát jelentett az egyensúly megtartása. A feladatokat jól értették, a feladathelyzetből kudarc, bizonytalanság esetén sem léptek ki.

A „*Robotos játék*” nagy kedvencük, sokszor alkalmazom a hallási figyelem erősítésére. Most is feszülten figyeltek, kivárták a szavak végét, jó válaszokat adtak.

A foglalkozás jól sikerült, eredményes volt. A gyerekek élvezték a mesét és az ügyességi játékokat, miközben én a megfigyelésük során hasznos információkhoz jutottam, amelyeket fel tudok használni képességeik eredményes fejlesztésére.

Melléklet:

Gyerek	Szem		Kéz		Láb		Egyensúlyi percepció	Írányok tartása
1.	jobb		jobb	bal	jobb		biztos	biztos
2.	jobb		jobb		jobb		biztos	biztos
3.	jobb		jobb	bal	jobb		biztos	biztos
4.	jobb		jobb		jobb		biztos	biztos
5.		bal	jobb	bal		bal	biztos	bizonytalan
6.	jobb		jobb		jobb		bizonytalan	biztos
7.		bal	jobb		jobb		biztos	téveszt
8.	jobb		jobb	bal	jobb		biztos	biztos
9.	jobb		jobb	bal	jobb		biztos	biztos
10.	jobb		jobb		jobb		biztos	biztos
11.	jobb			bal	jobb		bizonytalan	bizonytalan
12.	jobb		jobb	bal	jobb		biztos	biztos
13.	jobb		jobb	bal		bal	biztos	téveszt
14.	jobb		jobb	bal	jobb		biztos	biztos
15.	jobb		jobb		jobb		biztos	biztos
16.	jobb		jobb		jobb		biztos	biztos
17.		bal	jobb	bal	jobb		biztos	biztos
18.		bal	jobb	bal	jobb		biztos	biztos
19.	jobb		jobb		jobb		biztos	biztos
20.		bal	jobb	bal		bal	biztos	téveszt
21.	jobb			bal	jobb		biztos	biztos
22.	jobb		jobb	bal	jobb		biztos	biztos
23.	jobb		jobb		jobb		biztos	biztos
24.	jobb		jobb				biztos	biztos